

ಸುಟ್ಟದ್ದು ಬರಿಯ ಕಾಡಲ್ಲ!

-43ನೇ ಪುಟದಿಂದ

ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅರಣ್ಯ, ವನ್ಯಜೀವಿಗಳು ಎಂದರೆ, ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಗೆ ಸೇರಿದ ಸಂಪತ್ತು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲಾಖೆಯ ಇಲ್ಲವೇ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯ ಮೇಲಿನ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕುವುದರ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸುವವರೂ ಉಂಟು. ಆದರೆ ಕಾಡಿಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದರೆ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ತರುವುದು ಬಹಳ ಕಠಿಣ, ಕಾಯ್ದೆ ಗಾಳಿ ಮೇಲೆರುವುದರಿಂದ, ಗಾಳಿಯ ಚಲನೆ ತೀವ್ರವಾಗುತ್ತದೆ, ಗಾಳಿಯೊಂದಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯ ಕೆನ್ನಾಲಿಗೆ ಹರಡುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಬೆಂಕಿ, ಕೇವಲ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಹುಲ್ಲು ಪೊದೆಗಳನ್ನು ಸುಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಕಲ್ಪನೆಯೊಂದುಂಟು. ಆದರೆ ಹಾಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿ ಎತ್ತರದ ಮರಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಉರಿಯುತ್ತದೆ.

ಈ ಬಾರಿಯ ನಾಗರಹೊಳೆ, ಬಂಡೀಪುರದ ಬೆಂಕಿ ಮುಗಿಲೆತ್ತರಕ್ಕೆ ಮರದ ಕೊಂಬೆಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಉರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರೊಂದಿಗೆ ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರು ಮಳೆಗಳ ಬಿದಿರಿನ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಯ್ದು ಗಾಳಿಯಿಂದ ಸಿಡಿದು ದೂರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಬಿದಿರಿನ ಕೊಳ್ಳಿ ಹೊಸ ಮರವೊಂದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚುತ್ತದೆ. ಒಣಗಿದ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಸರ ಸರನೇ ಓಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಬೆಂಕಿಗೂ, ಕಾಡ್ಲಿಚ್ಚಿಗೂ ಅಪಾರ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಥವಾ ತಡೆ ನಿಜಕ್ಕೂ ಪ್ರಯಾಸದ ಕೆಲಸ.

ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಾರ್ಯ ಸನ್ನದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅಪಾರ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಣವೂ ಖರ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಇವರು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಕಾಲುದಾರಿಯ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ಉದುರಿರುವ ತರಗಲೆ, ಒಣ ಹುಲ್ಲನ್ನು ತೆಗೆದು ನಿಯಂತ್ರಣ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ

ಉರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಈ ಉರಿದ ಭಾಗದ ಎರೆಡೂ ಬದಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಪರ್ಕ ತಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಫಯರ್ ಲೈನ್ ಅಥವಾ ಬೆಂಕಿ ಗೆರೆಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದೇನೂ ಅಂತಹ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಬೆಂಕಿ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯ ಜನರನ್ನೇ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನೂರಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಉದ್ದದ ಇಂತಹ ಬೆಂಕಿ ಗೆರೆಗಳು ಬೇಕಾಗುವುದರಿಂದ ಇಂತಹ ನೂರಾರು ಜನರು ಬೇಕಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ಬೆಂಕಿ ಗೆರೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಬಿದ್ದರೆ ಅದರ ಹರಡುವಿಕೆಗೆ ಈ ಬೆಂಕಿ ಗೆರೆಗಳು ತಡೆಯೊಡ್ಡುತ್ತವೆ.

ದಾವಿಲೀಕರಣ ಸುಲಭ

1995 ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಕಾರ, ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ಭಾರತದ 350 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರ್‌ಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಅರಣ್ಯಗಳು ಬೆಂಕಿಗೆ ತುತ್ತಾಗುತ್ತಿವೆ. 2007 ರಲ್ಲಿ ಹಿಮಾಚಲ ಪ್ರದೇಶದ ಅರಣ್ಯ ಇಲಾಖೆಯವರು, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ದೂರ ಸಂವೇದಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಸಹಯೋಗದಲ್ಲಿ ಉಪಗ್ರಹಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪಡೆದ ಚಿತ್ರಗಳಿಂದ, ಕಾಡಿನ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು, ಅದು ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರುವ ದಿನವೇ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ದಾವಿಲೀಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದರು.

ಈಗ ಪೂರ್ತಿ ಭಾರತಕ್ಕೆ 'ಇಂಡಿಯನ್ ಫಾರೆಸ್ಟ್ ಫಯರ್ ರೆಸ್ಪಾನ್ಸ್ ಅಂಡ್ ಅಸೆಸ್‌ಮೆಂಟ್ ಸಿಸ್ಟಮ್' ಎಂಬ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲಾಗಿದೆ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದ ತಾಣವನ್ನು ಎರಡೇ ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ ಆ ಸ್ಥಳದ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ, ಆಸುಪಾಸಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಹೆಸರು, ನಾಶಗೊಂಡ ಸಸ್ಯಗಳ ಮುಂತಾದ ಮಾಹಿತಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಒದಗಿಸಬಹುದು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸಮೀಪದ ಅಗ್ನಿಶಾಮಕ ದಳವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಮಾಡಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆ. ಬೆಂಕಿ ಆರಿಸಲು ಹೊರಟ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಜಿ.ಪಿ.ಎಸ್. ಮೂಲಕ ದಿಶಾ ನಿರ್ದೇಶನವನ್ನೂ ನೀಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲ ಆಗುವುದು ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ. ಈ ರೀತಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಬೀಳುವ ಬೆಂಕಿ ಕಾಡನ್ನು ಕುರುಚಲು ಕಾಡನ್ನಾಗಿ, ಕುರುಚಲನ್ನು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲನ್ನಾಗಿ, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಪ್ರಮಾಣ ಮರಳುಗಾಡಾಗಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡಬಲ್ಲದು.

ತಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವೆ?

ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಜನರಲ್ಲಿ ಕಾಡಿನ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಸರಿಯಾದ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವಲ್ಲಿ ಇಲಾಖೆ, ಮಾಧ್ಯಮಗಳು ಕಾರ್ಯ ತತ್ತರರಾಗಬೇಕು. ಬೆಂಕಿ ಬೀಳುವ ಕಾಡಿನ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಹಾಗೂ ಜನವಸತಿ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಬೇಕು. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಉದ್ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನಧಿಕೃತ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಾಗಿ ತಡೆಯುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಚಳಿಗಾಲದ ನಂತರ ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಪ್ರವಾಸಿಗರಿಗೂ ಇದರ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕು. ಕಾಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿದ್ದಾಗ ಅದನ್ನು ನಂದಿಸಲು ಸ್ಥಳೀಯರೂ ಇಲಾಖೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೈಜೋಡಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

ಅರಣ್ಯಗಳ ನಿರ್ವಹಣೆ ಅತ್ಯಂತ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಕೆಲಸ, ಕೇವಲ ಕಾನೂನು, ಇಲಾಖೆ, ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗ ಕಾಡಿದ್ದರೆ ನಾಡು, ಕಾಡಿನ ಜೀವಿಗಳಿದ್ದರೆ ನಾವಿರ ಬಲ್ಲವು ಎನ್ನುವ ಅರಿವು ಜನರಲ್ಲೂ ಮೂಡುತ್ತದೆಯೋ ಆಗ ಮಾತ್ರ ಇದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ. ಇಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಬೆಂಕಿಯ ನಷ್ಟದ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿಶ್ವ ಅರಣ್ಯ ದಿನದ (ಮಾರ್ಚ್ 21) ಮರುದಿನವೇ ವಿಶ್ವ ಜಲ ದಿನ. ಅದರ ಮುಂದಿನ ದಿನ (ಮಾರ್ಚ್ 23) ವಿಶ್ವ ಹವಾಮಾನ ದಿನ. ಮುಂದಿನ ಈ ಎರಡೂ ಘಟಕಗಳ ಮೇಲೆ 'ಕಾಡು' ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ. ಕಾಡು ಕೇವಲ ಒಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯ, ರಾಜ್ಯದ ರಾಷ್ಟ್ರದ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲ; ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿನ ಜೀವ ಸಂಕುಲದ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ಸಂಕೇತ. ಹಾಗಾಗಿ ಅದನ್ನು ಬೆಂಕಿಗೀಡಾಗದಂತೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಎಲ್ಲರ ಮೇಲಿದೆ. ಬೇಸಿಗೆ ಈಗಿನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಶೀಘ್ರ ಎಚ್ಚತ್ತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿದೆ.